COMMISSIE VOOR BOEKHOUDKUNDIGE NORMEN

CBN-advies 2014/1 - Belgische bijkantoren van ondernemingen naar buitenlands recht: openbaarmaking ingeval van sluiting

Advies van 12 maart 2014[1]

I. Inleiding
II. Openbaarmakingsverplichting van jaarrekeningen van bijkantoren
III. Regels inzake de openbaarmaking die van toepassing zijn bij de sluiting van een Belgisch bijkantoor

I. Inleiding

1. In onderhavig advies wordt enkel beoogd de regels te verduidelijken die van toepassing zijn inzake de openbaarmaking van de rekeningen bij de sluiting van een Belgisch bijkantoor van een buitenlandse vennootschap. Wat betreft de openbaarmakingsverplichtingen in België die gelden voor de rekeningen van buitenlandse vennootschappen die een bijkantoor[2] in België hebben gevestigd, verwijst de Commissie naar het CBN-advies 2009/2 - In België gevestigde vennootschappen naar buitenlands recht: toepassingsgebied van artikelen 81, 82, 83 en 107 van het Wetboek van vennootschappen.[3]

II. Openbaarmakingsverplichting van jaarrekeningen van bijkantoren

2. Een buitenlandse vennootschap is verplicht om voor haar Belgisch bijkantoor een afzonderlijke interne jaarrekening op te maken. Deze verplichting vloeit voort uit het artikel 92 § 2, van het Wetboek van vennootschappen (hierna: W.Venn.)[4] en blijft van toepassing tot de sluiting van het bijkantoor. Artikel 107, § 3, W.Venn. bepaalt echter dat de verplichting tot neerlegging van de jaarrekening, zoals bedoeld in artikel 107, § 1 W.Venn., niet geldt voor de (interne) jaarrekening van het bijkantoor. Sinds de Elfde Richtlijn van de Raad, van 21 december 1989, betreffende de openbaarmakingsplicht voor in een Lid-Staat opgerichte bijkantoren van vennootschappen die onder het recht van een andere Staat vallen (89/666/EEG)[5] in 1991 werd omgezet in het Belgische recht, werd de verplichting tot neerlegging bij de Nationale Bank van België van een afzonderlijke jaarrekening voor het bijkantoor immers opgeheven. In de negende considerans van de Elfde Richtlijn wordt er op gewezen dat de nationale bepalingen waarbij openbaarmaking van de boekhoudbescheiden die op het bijkantoor betrekking hebben wordt voorgeschreven, sinds de coördinatie van de nationale wettelijke regelingen inzake opstelling, controle en openbaarmaking van de boekhoudbescheiden van de vennootschap geen zin meer hebben.

3. Een vennootschap naar buitenlands recht moet haar jaarrekening en in voorkomend geval haar geconsolideerde jaarrekening openbaar maken in België wanneer zij een bijkantoor heeft in België.[6] Deze openbaarmaking gebeurt door neerlegging van de rekeningen bij de Nationale Bank van België, in de vorm waarin deze rekeningen werden opgesteld, gecontroleerd en openbaar gemaakt volgens het recht van de Staat waaronder de vennootschap valt.

4. Indien het een bijkantoor betreft van een buitenlandse rechtspersoon die geen rechtsvorm heeft waarvoor in België een openbaarmakingsverplichting geldt, moet deze buitenlandse rechtspersoon haar jaarrekening niet neerleggen in België.[7] Indien de buitenlandse entiteit echter niet verplicht is haar rekeningen neer te leggen in haar land van herkomst maar zij in België, gezien haar rechtsvorm en haar land van herkomst, niet vrijgesteld is van de openbaarmakingsverplichting, dan dient zij toch haar rekeningen openbaar te maken in België.[8]

III. Regels inzake de openbaarmaking die van toepassing zijn bij de sluiting van een Belgisch bijkantoor

5. De enige openbaarmakingsformaliteit die wordt voorgeschreven door het W.Venn. in geval van sluiting van een bijkantoor van een buitenlandse vennootschap is de openbaarmaking van deze sluiting binnen dertig dagen na deze gebeurtenis.[9] Deze openbaarmaking gebeurt door neerlegging ter griffie van de rechtbank van koophandel, overeenkomstig artikel 84, § 1, alinea 1, W.Venn.

6. In het W. Venn. worden geen andere formaliteiten voorgeschreven betreffende de sluiting van een bijkantoor van een buitenlandse vennootschap. Er wordt bijgevolg niet verplicht dat een jaarrekening moet worden neergelegd, noch van het bijkantoor zelf, noch van de buitenlandse vennootschap waaronder het bijkantoor ressorteert, bij de Nationale Bank van België voor de periode die loopt van het begin van het boekjaar waarin de sluiting zich voordoet tot de datum van de sluiting van het bijkantoor.

7. Met de openbaarmakingsmaatregelen die gelden voor buitenlandse vennootschappen die een bijkantoor oprichten in België wordt beoogd de bescherming te verzekeren van degenen die via een bijkantoor in zakelijk contact treden met een vennootschap.[10] De

verplichting tot jaarlijkse neerlegging van de rekeningen van de buitenlandse vennootschap hangt bijgevolg samen met de aanwezigheid van het bijkantoor in België en heeft geen bestaansreden meer na de sluiting van het bijkantoor.

8. Indien meerdere bijkantoren van eenzelfde buitenlandse vennootschap gevestigd zijn in België, dient te worden opgemerkt dat de sluiting van een van deze bijkantoren geen invloed heeft op de verplichting die geldt voor de vennootschap tot de jaarlijkse neerlegging van haar jaarrekening en in voorkomend geval haar geconsolideerde jaarrekening, zolang deze vennootschap ten minste een bijkantoor behoudt in België.

Dit advies vervangt het CBN-advies 110/8 - Bijkantoren en centra van werkzaamheden in België van ondernemingen naar buitenlands recht-verslaggeving ingeval van sluiting.[11]

---

1 Onderhavig advies is tot stand gekomen nadat een ontwerp van het advies op 20 januari 2014 ter consultatie werd gepubliceerd op de website van de CBN.

2 Voor een omschrijving van het begrip bijkantoor wordt verwezen naar het CBN advies 1/5 - Ondernemingen naar buitenlands recht: bijkantoren en centra van werkzaamheden in België - Begrip (Bull. CNC, nr. 3, juli 1978, 12) waarin de Commissie verduidelijkt dat de volgens het boekhoudrecht te hanteren interpretatie van het begrip bijkantoor, zoals bedoeld in artikel 1 van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van de bedrijven, dezelfde moet zijn als de interpretatie volgens het vennootschapsrecht. Aangezien de artikelen 81, 82, 83 en 107 van het Wetboek van vennootschappen de bepalingen van de Elfde Richtlijn omzetten naar het Belgische recht, moet het begrip bijkantoor ook worden geïnterpreteerd ten aanzien van het Europese recht, zoals wordt uitgewerkt in het CBN-advies 2009/2 - In België gevestigde vennootschappen naar buitenlands recht: toepassingsgebied van artikelen 81, 82, 83 en 107 van het Wetboek van vennootschappen.

3 Bull. CBN, nr. 50, november 2009, 15-30.

4 Deze verplichting geldt niet voor bijkantoren die geen eigen opbrengsten hebben door verkoop van goederen of dienstverlening aan derden of door geleverde goederen of verleende diensten aan de buitenlandse onderneming waarvan zij afhangen en waarvan de werkingskosten volledig door laatstgenoemde worden gedragen.

5 PBEG, nr. L 395, 30/12/1989, 36 -39.

6 Artikelen 81, 82, 83 en 107 van het W.Venn.

7 Overeenkomstig artikel 18 van het koninklijk besluit van 4 augustus betreffende de sociale balans (BS 30 augustus 1996) moet het bijkantoor echter wel een sociale balans openbaar maken en neerleggen.

8 De gevallen waarin de jaarrekening van een buitenlandse vennootschap die een bijkantoor heeft gevestigd in België moet worden openbaargemaakt in België worden grondig besproken in het CBN-advies 2009/2 - In België gevestigde vennootschappen naar buitenlands recht: toepassingsgebied van artikelen 81, 82, 83 en 107 van het Wetboek van vennootschappen.

9 Art. 83, 1°, W.Venn.

10 Zie de zesde considerans van de Elfde Richtlijn.

11 Bull. CBN, nr. 24, september 1989, 7.